

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/101/2018
Identifikačné číslo spisu: 1115227463
Dátum vydania rozhodnutia: 29.10.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Helena Haukvitzová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1115227463.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne F. W., bývajúcej v T. proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Centrum právnej pomoci, so sídlom v Bratislave, Námestie slobody 12, IČO: 307 988 41, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej nesprávnym úradným postupom, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp.zn. 6C/119/2015, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 25. októbra 2017 sp.zn. 6Co/246/2017 takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 25. októbra 2017 sp.zn. 6Co/246/2017 vo výroku I. potvrdil v napadnutej časti rozsudok Okresného súdu Bratislava I zo 4. októbra 2016, č.k. 6C/119/2015-84, ktorým súd prvej inštancie žalobu žalobkyne zamietol; vo výroku II. žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa (ďalej v texte „dovolatelka“) dovolanie. Namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné a arbitrárne. Mala za to, že súdy nižšej inštancie dospeli k nesprávnym skutkovým zisteniam, pričom súdmi vykonané dokazovanie považovala za nedostatočné. Nesúhlasila s postupom odvolacieho súdu v prejednávanej veci. Zároveň mala za to, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil. Žiadala napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) vychádzajúc z vyššie uvedeného ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

4. Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

5. Z citovaných ustanovení vyplýva, že právna úprava civilného sporového konania účinná od 1. júla 2016 naďalej vyžaduje, aby bol dovolateľ (okrem prípadov, na ktoré sa vzťahuje § 429 ods. 2 CSP) zastúpený advokátom. Na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy (navyše) požaduje, aby podané dovolanie bolo spísané advokátom, teda osobou, ktorá je zapísaná v zozname advokátov vedenom Slovenskou advokátskou komorou (tento zoznam je dostupný na internetovej stránke www.sak.sk).

6. Právna úprava obsiahnutá v § 429 ods. 1 CSP ustanovuje osobitnú podmienku dovolacieho konania, bez splnenia ktorej dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum. Zákon túto podmienku nestanovuje iba v prípade dovolateľov uvedených v § 429 ods. 2 CSP. O tejto osobitnej podmienke dovolacieho konania je v zmysle § 393 ods. 1 CSP povinný poučiť strany sporu v písomnom vyhotovení rozhodnutia odvolací súd.

7. Postup súdu prvej inštancie v prípade nesplnenia osobitnej podmienky dovolacieho konania (§ 429 ods. 1 CSP) upravuje § 436 ods. 1 CSP, podľa ktorého vtedy, keď má dovolanie vady podľa § 429 CSP a dovolateľ nebol riadne o povinnosti podľa § 429 CSP poučený v odvolacom konaní, súd prvej inštancie vyzve dovolateľa na odstránenie vád a poučí o následkoch neodstránenia vád dovolania.

8. Ustanovenie § 436 ods. 1 CSP predstavuje jedinú (výnimočnú) procesnú situáciu, v ktorej súd prvej inštancie prihliada na existenciu vád dovolania a dovolateľa vyzýva na ich odstránenie. Tento postup súdu prvej inštancie sa týka výlučne vád dovolania v zmysle § 429 ods. 1 CSP a ich výskytu v prípade absencie (alebo nedostatočného) poučenia dovolateľa odvolacím súdom.

9. Procesná situácia, pri ktorej súd prvej inštancie prihliada na vady dovolania a dovolateľa vedie k ich odstráneniu, nenastáva v prípade existencie vád podľa § 429 CSP vtedy, keď bol dovolateľ riadne poučený odvolacím súdom o náležitostiach dovolania a zastúpení dovolateľa v dovolacom konaní (rovnako táto situácia nenastáva pri zistení iných vád, než sú vady dovolania v zmysle § 429 CSP). V takom prípade súd prvej inštancie dovolateľa nevyzýva na odstránenie vád dovolania a spis bez ďalšieho predkladá na rozhodnutie dovolaciemu súdu.

10. Odvolací súd v dovolaní napadnutom rozsudku poučil v súlade s § 393 ods. 1 CSP strany sporu o prípustnosti dovolania, lehote na podanie dovolania, o náležitostiach dovolania o povinnom zastúpení advokátom v dovolacom konaní, ako aj o tom, že dovolanie musí byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Odvolací súd strany sporu zároveň poučil, v ktorých prípadoch povinnosť podľa § 429 ods. 1 CSP neplatí (§ 429 ods. 2 CSP).

11. Okresný súd Bratislava I uznesením z 15. januára 2018 č.k. 6C/119/2015-132 (nad rámec povinností vyplývajúcej mu z ustanovenia § 436 ods. 1 CSP) žalobkyňu vyzval, aby v lehote 15 dní doplnila dovolanie, a to tak, aby predložila plnomocenstvo udelené advokátovi na zastupovanie v dovolacom konaní alebo predložila súdu doklad preukazujúci, že dovolateľka má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Žalobkyňu zároveň poučil o následkoch neodstránenia vád dovolania, ako aj o možnosti obrátiť sa na Centrum právnej pomoci v zmysle § 160 ods. 2 CSP. Uvedené uznesenie žalobkyňa prevzala 29. januára 2018. Dovolateľka ani po tejto výzve nepredložila súdu prvej inštancie plnú moc udelenú advokátovi pre účely dovolacieho konania. V odpovedi na výzvu súdu prvej inštancie uviedla, že keďže sa súdi s Centrom právnej pomoci, nemôže ho požiadať o

ustanovenie advokáta.

12. Dovolací súd listom z 9. júla 2018 žalobkyni zdôraznil, že dovolateľ musí byť počas celého dovolacieho konania zastúpený advokátom (okrem výnimiek uvedených v § 429 ods. 2 CSP), pričom požiadavka povinného zastúpenia sa vzťahuje už na fázu podania dovolania a vzťahuje sa na všetky podania dovolateľa (na celé dovolacie konanie). Dovolací súd poukázal na účel Centra právnej pomoci v zmysle zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi v znení neskorších predpisov a zároveň (nad rámec poučovacej povinnosti súdov) dovolateľke odporučil, aby požiadala Slovenskú advokátsku komoru o súčinnosť pri zabezpečení bezplatnej právnej pomoci v predmetnom dovolacom konaní. Uvedený list žalobkyňa prevzala 12. júla 2018. Žalobkyňa v písomnej odpovedi aj naďalej považovala výzvy súdov týkajúce sa povinného právneho zastúpenia v dovolacom konaní za absurdné z dôvodu, že sa súdi s Centrom právnej pomoci.

13. Každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom. (čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky). Právo na poskytnutie právnej pomoci v konaní pred súdmi v zmysle čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky nie je neobmedzené, ale je garantované len za predpokladu splnenia zákonných podmienok. Podmienky poskytovania právnej pomoci sú od 1. januára 2012 stanovené zákonom č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi v znení neskorších predpisov.

14. Skutočnosť, že sa žalobkyňa z akýchkoľvek dôvodov odmietla obrátiť na Centrum právnej pomoci, nemá z hľadiska povinností súdu v tomto smere žiaden význam, pretože od 1. januára 2012 zákonodarca určil Centrum právnej pomoci ako jediný a výlučný orgán štátnej správy oprávnený konať vo veciach poskytovania právnej pomoci v súdnom konaní. Ak teda žalobkyňa odmieta splniť podmienky stanovené zákonodarcom pre poskytnutie právnej pomoci v zmysle ustanovení zákona č. 327/2005 Z.z., predpokladom čoho je žiadosť strany podaná Centru právnej pomoci, nemôže sa dovolávať čl. 47 ods. 2 ústavy (pozri rozhodnutie 5 Cdo 491/2015). Dovolací súd nad rámec uvádza, že prípadné výhrady týkajúce sa poskytnutia právnej pomoci mohla žalobkyňa vzniesť priamo v konaní o nároku na poskytnutie právnej pomoci.

15. V danom prípade dovolateľka nemá právnické vzdelanie a nejde o dovolateľa uvedeného v § 429 ods. 2 CSP. Dovoláním napadnuté rozhodnutie obsahuje riadne poučenie odvolacieho súdu o náležitostiach dovolania a potrebe zastúpenia dovolateľa v dovolacom konaní (§ 393 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 429 CSP). Vzhľadom na to, že nie je splnená osobitná podmienka dovolacieho konania (§ 429 ods. 1 CSP), nemožno uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

16. Dovolací súd odmietol dovolanie žalobkyne podľa § 447 písm. e/ CSP, v zmysle ktorého dovolací súd odmieta dovolanie, ak neboli splnené podmienky podľa § 429 CSP.

17. V dovolacom konaní úspešnej žalovanej najvyšší súd náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo jej žiadne trovy nevznikli.

18. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.